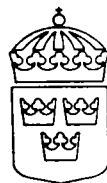


Utrikesutskottets betänkande

1986/87:14

om vissa folkrättsliga frågor



UU
1986/87:14

Motionen

I motion 1986/87:U523 av Rune Ångström (fp) hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär en redogörelse för vad som hänt på folkrättens område sedan Sverige ratificerade de båda tilläggsprotokollen till 1949 års Genèvekonventioner,

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag med anledning av folkrättskommitténs slutbetänkande Folkrätten i krig.

I motionen erinras om Sveriges aktiva roll i det internationella förhandlingsarbetet för humanisering av krigets lagar. Detta arbete resulterade bl. a. i de till 1949 års Genèvekonventioner fogade s. k. tilläggsprotokollen, vilka Sverige ratificerade 1979. Genom anslutningen till dessa protokoll aktualiserades en rad frågor för svensk del inom folkrättens område, vilka kom att behandlas i den s. k. folkrättskommitténs betänkande Folkrätten i krig. Motionären efterlyser information om regeringens ställningstaganden med anledning av betänkandet och vad som i övrigt inträffat efter ratificeringen.

Utskottet

År 1978 tillkallades en särskild kommitté, den s. k. folkrättskommittén, med uppgift att utreda och lämna förslag angående tolkning och tillämpning samt information och undervisning om folkrättens regler under krig, neutralitet och ockupation. Den huvudsakliga anledningen till beslutet att tillsätta denna kommitté var att Sverige genom kommitténs arbete och förslag skulle få bättre möjligheter att fullfölja sina åtaganden enligt 1977 års tilläggsprotokoll till 1949 års Genèvekonventioner om skydd för krigets offer. Kommittén avgav år 1984 slutbetänkandet Folkrätten i krig (SOU 1984:56).

Utskottet anser i likhet med motionären att kommitténs betänkande utgör en kvalificerad och ambitiöst genomförd analys av gällande folkrättsliga regler under väpnade konflikter. Innehållet berör emellertid i huvudsak frågeställningar kring hur olika artiklar i tilläggsprotokollen och andra konventioner skall tolkas, om de folkrättsliga reglernas tillämpning och räckvidd etc., dvs. sådant som inte direkt kan omsättas i konkreta bestämmelser från regeringens sida. Betänkandet har dock lett till vissa åtgärder av praktisk natur, såsom omarbetade bestämmelser om folkrättsbrott i brottsbalkens 22 kap. och en förordning om folkrättsliga rådgivare inom försvarsmakten. En särskild sådan rådgivare har fr. o. m. den 1 april i år anställts hos

ÖB. Vidare pågår ett arbete med att söka klassificera den personal som arbetar inom totalförsvaret, dvs. att fastställa dess folkrättsliga status.

Vad gäller det internationella arbetet konstaterar utskottet att även om några direkta förhandlingar om nya regler inte pågår för närvarande inom detta område sker ett omfattande internationellt utbyte av information och erfarenheter där Sverige aktivt deltar. Sålunda har vid de årliga San Remo-mötena om internationell humanitär rätt och de internationella Röda kors-konferenserna från svensk sida informerats om bl. a. vissa delar av folkrättskommitténs betänkande, t. ex. vad som enligt detta utgör sedvane-rätt i tilläggsprotokoll I. Sverige har vidare fäst uppmärksamheten på risken med en utveckling av antipersonella laservapen och tagit fram information och dokumentation i denna fråga samt varit aktivt även vad gäller vidareutvecklingen av sjökrigets folkrättsliga regler – för att nämna några ytterligare exempel.

Det internationella förhandlingsarbetet inom det aktuella området bevakas i Sverige av bl. a. den till utrikesdepartementet knutna folkrättsdelegationen. Denna omvandlades genom ett förnyat och utvidgat mandat den 29 april 1985 från att ha varit en kommitté till att bli ett rådgivande organ inom regeringskansliet. Delegationen skall bl. a. följa utvecklingen inom den humanitära rättens område men har även till uppgift att förbereda svenska initiativ som kan leda till att regelsystemet stärks och förnyas. Utskottet utgår från att Sverige som hittills spelar en aktiv och pådrivande roll i dessa frågor. Det förefaller naturligt att folkrättskommitténs betänkande därvid i olika avseenden kan tjäna som utgångspunkt.

Enligt vad som framkommit vid föredragning inför utskottet avser regeringen att till riksdagen överlämna en skriftlig redogörelse för vad som gjorts på området. En sådan mera samlad redovisning skulle enligt utskottets mening kunna utgöra ett värdefullt underlag för riksdagens fortsatta arbete med dessa frågor. Därmed torde också det huvudsakliga syftet med yrkande 1 i motion U523 bli tillgodosett. Yrkandet får därmed anses besvarat.

Som ovan redan framgått är de förslag som framförs i folkrättskommitténs betänkande inte av den karaktären att de kräver riksdagens medverkan. Något uttalande från riksdagens sida i enlighet med yrkande 2 i motionen är därför enligt utskottets mening inte påkallat. Yrkande 2 avstyrks.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen förklarar yrkande 1 i motion 1986/87:U523 besvarat med vad utskottet anfört,
2. att riksdagen avslår yrkande 2 i motion 1986/87:U523.

Stockholm den 23 april 1987

På utrikesutskottets vägnar

Stig Alemyr

Närvarande: Stig Alemyr (s), Gunnel Jonäng (c), Axel Andersson (s),
Ingemar Eliasson (fp), Sten Sture Paterson (m), Bengt Silfverstrand (s),
Karl-Erik Svartberg (s), Anita Bråkenhielm (m), Nils T Svensson (s), Britta
Hammarbacken (c), Bertil Måbrink (vpk), Maj Britt Theorin (s), Sylvia
Lindgren (s), Maria Leissner (fp) och Gunnar Hökmark (m).

UU 1986/87:14

